

Prova lliure per a l'obtenció del títol de graduat/ada en educació secundària obligatòria

Convocatòria 10/2024

Àmbit de la comunicació en llengua catalana

Cognoms i nom _____	PUNTUACIÓ TOTAL
DNI/NIE/Passaport _____	
Data _____	

INSTRUCCIONS

- Abans de començar la prova, empleneu les dades personals de la portada.
- Llegiu atentament cada pregunta abans de contestar-la.
- Responen cada pregunta tan bé com pugueu i en l'espai corresponent.
- A continuació passeu a la pregunta següent.
- Si us equivoqueu, ratlleu la resposta equivocada i marqueu clarament la nova resposta.

Criteris d'avaluació de l'àmbit de la comunicació

Perquè un alumne o alumna sigui considerat apte/a en l'àmbit de la comunicació, ha d'obtenir una puntuació mínima de 150 sobre 300 com a nota global de les tres proves de l'àmbit.

A més, ha d'haver obtingut la nota mínima de 40 punts tant a la prova de llengua catalana com a la prova de llengua castellana. La prova de llengua estrangera no té nota mínima obligatòria.

Si un alumne o alumna té una nota global superior a 150 sobre 300, però no ha obtingut la nota mínima en alguna de les proves de català i/o castellà, es considera que té l'àmbit suspès.

Quadre resum de les puntuacions mínimes per aprovar:

	Puntuació mínima	Puntuació màxima
Llengua catalana	40	100
Llengua castellana	40	100
Llengua estrangera	–	100

Activitat 1

[20 punts]

Tot seguit escoltareu un tall de Comarcal 947, un pòdcast radiofònic de Catalunya Ràdio que tracta temes relacionats amb la vida del món rural. En el programa del 17 de març de 2022, titulat «Pobles que ressusciten», es parla dels pobles fantasma: pobles que van quedar abandonats i on mai més hi ha tornat a viure ningú.

(Tingueu en compte que l'enregistrament pot incloure soroll ambiental perquè correspon a una situació real.)

1. Responeu a les preguntes següents, relacionades amb el programa.

a) Àrreu és un poble abandonat del Pirineu. Per què cal pujar-hi a peu? [1 punt]

Perquè mai hi ha hagut carretera.

b) Quan va quedar abandonat aquest poble? [1 punt]

A finals dels anys setanta.

c) Quines dues sensacions li provoca al periodista la visita al poble abandonat? [1 punt] *(Si n'assenyala només una, 0,5 punts; si n'assenyala més de dues, 0 punts)*

- Calma
- Fascinació**
- Enyorança
- Tristesa**

d) Digueu dues activitats de la vida quotidiana que es duien a terme a la Guàrdia Pilosa quan el poble estava habitat. [1 punt]

Treballar al camp, tenir mules, sembrar, segar. *(Si només en diuen una, 0,5 punts)*

e) A quina edat va marxar l'Adoració del seu poble? [1 punt]

Als 17 anys.

f) Escriviu vertader (V) o fals (F): [1 punt]

La industrialització i la mecanització van provocar la fugida a la ciutat als anys seixanta. **V**

g) On va treballar el Pere Butxaca quan va deixar el poble? Per què va poder accedir a aquesta feina? [1 punt]

En un banc, perquè havia estudiat.

h) Quins quatre inconvenients es van trobar l'Adoració Grau i la seva família quan es van quedar sols al poble? [2 punts]

No tenien telèfon, els camins s'enfangaven, havien de caminar mitja hora a peu per anar a l'escola, no tenien accés ràpid al metge. (0,5 punts per cada inconvenient)

i) Per què anaven de tant en tant a la Guàrdia quan ja no hi vivien? [1 punt]

Anaven a cuidar els xais.

2. Al programa es mencionen algunes feines del camp. Relacioneu cada activitat agrícola amb la seva definició. Escriviu la lletra de la definició a la casella corresponent. [5 punts]

- a) Escampar, plantar, en la terra preparada per a rebre-la, la llavor.
- b) Fer sortir el gra de l'espiga (dels cereals), a cops o mecànicament.
- c) Netejar (una planta) de les branques inútils o supèrflues.
- d) Tallar l'herba amb la falç o una altra eina.
- e) Fer solcs a la terra amb l'arada.

	Lletra
Sembrar	a
Segar	d
Esporgar	c
Llaurar	e
Batre	b

3. A continuació teniu algunes frases fetes i refranys que fan referència al món rural. Completeu-les amb la forma correcta de les dues que hi ha entre parèntesis. [5 punts]

Guarda la llenya al llenyer per (**quan / quant**) arribi el febrer.

Qui de la muntanya es vulgui enamorar, per Sant Joan (**ha / hi ha**) d'anar.

La bona col (**ha / a**) d'ésser feta pel juliol.

(**Si no / Sinó**) tens aigua al jardí, no hi plantis res, creu-me a mi.

Les fulles verdes mostren que la planta no (**es / és**) seca.

Activitat 1

Activitat 2

[20 punts]

1. El fragment següent pertany a l'obra *Els pagesos*, de Josep Pla. Llegiu-lo i responeu a les preguntes que es formulen a continuació.

Avui m'he trobat amb l'agradable sorpresa que en el poble en què he pernoctat se celebrava una fira de bestiar. Des de la cambra de la fonda on he dormit he pogut sentir uns sorolls inconfusibles: el pas dels carros, dels carruatges i camions; la bonior de la gent, la simfonia de la presència dels animals més o menys domèstics: els matxos, les mules, els cavalls, les eugues; les vaques i els vedells, el bestiar de llana, els porcs... A part de l'aviram, i dels conills, i dels ànecs, i de les oques, d'una presència tan sorollosa al compàs del seu bec.

La fira se celebrava sota la típica avinguda de plàtans de fulla polsosa, però no tocada encara pel cansament de la tardor.

M'he acostat a un grup molt nombrós de persones i m'he trobat situat entre un home que m'ha semblat un pagès pobre i un home geperut. S'ha d'acabar d'una vegada amb aquesta falsedat segons la qual tots els pagesos de Catalunya són intercanviables i tots s'han fet rics per igual. La realitat assenyala, en aquest punt, considerables diferències.

Hi ha, al nostre país, moltes classes de pagesos. En primer lloc, hi ha el pagès hortolà, que treballa terres de regadiu, el pagès que viu en el suburbi d'una població industrial, que va al cafè cada dia, que llaura amb un rellotge de polsera a l'avantbraç, i l'existència del qual té una notòria semblança amb la d'un obrer industrial qualificat.

Hi ha, després, el pagès de secà. Però en el nostre país el secà té molts matisos, produïts per les diferències de qualitat de les terres, de factors meteorològics i climatològics, de producció, d'habilitat...

El pagès de muntanya mitjana i d'alta muntanya, caracteritzat per l'isolament en què viu, ofereix també una gran matisació, afectada generalment pel tipus de bosc que l'envolta.

JOSEP PLA, *Els pagesos*, 1966 (adaptació)

a) Digueu si l'afirmació és vertadera (V) o falsa (F): [1 punt]

El text està escrit en 3a persona i, per tant, el narrador és extern. **F**

b) El text menciona unes parelles d'animals: cavalls i eugues; vaques i vedells. En quin cas la parella fa referència al mascle i a la femella de l'espècie? [1 punt]

Cavalls i eugues.

c) A quina estació de l'any se situa el relat? [1 punt]

A l'estiu / A finals d'estiu. (Podem acceptar: A principis de tardor)

d) L'autor esmenta una idea que es té sobre els pagesos amb la qual no està d'acord. Expliqueu-la. [1 punt]

Tots els pagesos de Catalunya són intercanviables i tots s'han fet rics per igual.

e) El text parla de tres classes de pagesos. Digueu a quina classe de pagès fa referència cada característica: [2 punts]

Està aïllat: pagès **de muntanya mitjana i alta muntanya.**

Depèn molt del temps: pagès **de secà.**

Viu a prop de la ciutat: pagès **hortolà.**

f) Pel que fa a la tipologia textual, el fragment combina... [1 punt]

- narració i descripció.**
- descripció i instrucció.
- argumentació i narració.

g) Josep Pla és un escriptor del segle xx. Indiqueu quin altre escriptor o escriptora va viure a la mateixa època. [1 punt]

- Mercè Rodoreda**
- Joanot Martorell
- Empar Moliner
- Narcís Oller

h) Indiqueu quins dos títols pertanyen a l'obra de Josep Pla. [1 punt]

- El carrer estret**
- El quadern gris**
- El carrer de les Camèlies*
- El mecanoscrit del segon origen*

(Si marquen més de dues respostes, la pregunta no puntua)

i) Marqueu amb una X la columna corresponent segons si l'afirmació és vertadera (V) o falsa (F). [1 punt; 0,25 per cada encert]

L'escriptor català Josep Pla...

	V	F
... és conegut, sobretot, per la seva poesia.		X
... va néixer i va morir a l'Empordà.	X	
... era també periodista.	X	
... va lluitar al front durant la Guerra Civil.		X

j) En el primer paràgraf del text trobareu les cinc paraules que poden funcionar com a sinònims dels mots següents: [5 punts]

dormit	pernoctat
habitació	cambra
clars	inconfusibles
ritme	compàs
bulliciosa	sorollosa

2. Completeu les frases següents amb la forma verbal adequada dels verbs entre parèntesis. Tingueu en compte que cal conjuguar-los amb el temps, la persona i el nombre que els corresponguin. [5 punts]

- Fa un moment la Mercè i jo hem tingut (tenir) una visita inesperada.
- Últimament no vens mai a dinar amb nosaltres. Demà vindràs? (venir)
- En Martí s'ha entretingut: si no hagués sortit tan tard no hauria perdut (perdre) el tren.
- Quan era jove jugava (jugar) a voleibol a la platja tot el dia.
- No siguis (ser) tan garrepa! Has de compartir el que tens.

Activitat 2

Activitat 3

[20 punts]

1. Llegiu l'article periodístic i responeu a les qüestions que se us proposen.**Bancs de terra: l'arma definitiva contra l'abandonament dels camps**

Aquestes entitats posen en contacte propietaris que no poden seguir amb les explotacions i nous pagesos

«El meu pare mimava les seves terres i em posa trista veure-les ara abandonades». Maria Àngels Rius, una comerciant de les Borges Blanques que mai s'ha dedicat a l'agricultura, ha vist com les finques de la seva família s'han acabat deteriorant amb el temps. Es tracta d'unes terres de secà, majoritàriament d'olivers i ametllers, amb poc valor al mercat i que ningú volia seguir conreant. «El meu pare les tenia cuidades com un jardí, però ara a la seva edat li és impossible seguir», explica. Però no hi ha relleu. S'ha passat anys parlant amb parents, veïns i amics perquè se'n fessin càrrec. Ningú hi semblava interessat. La solució l'ha trobada amb el Banc de Terres de les Garrigues, un organisme que el consell comarcal ha creat per ajudar a connectar les noves generacions de pagesos amb les que s'estan jubilant. Amb aquest banc, la Maria Àngels ha trobat algú interessat a conrear les seves terres sense haver de malvendre-les.

Aquest banc de terres a la comarca de les Garrigues no és un invent nou. Ja fa uns cinc anys que n'hi ha d'altres, a Catalunya. Un dels primers és el que va sorgir al Baix Camp, que ja compta ara amb una oferta de més de 800 hectàrees de terres per arrendar. Qui vulgui conrear una finca a la comarca a un preu raonable ha d'anar a aquest banc, mirar la ubicació que més li convingui i negociar amb el propietari. «Nosaltres no som una immobiliària», adverteix Maria Esgueva, una de les responsables del banc del Baix Camp, «sinó que sols fem d'intermediaris per garantir el relleu generacional». I és que el perill de l'especulació amb el sòl també existeix en el món rural. De fet, el turisme i el negoci de l'energia alternativa (plantes fotovoltaïques i molins de vent) són alguns dels elements contra els quals ha hagut de lluitar el sector agrari. Per això, aquests bancs promouen preus justos i assequibles. «Busquem encaixos entre propietaris i agricultors per assolir el relleu agrari i impulsar una producció de qualitat», conclou Esgueva. És per això que el Consell Comarcal del Baix Camp incorpora al seu banc de terres altres serveis que tanquen el cicle, com el Mercat de Recursos (per intercanviar eines, materials i coneixements) i el Mercat de la PAGESIA (una xarxa per a la comercialització final).

Cal tenir en compte, però, que no tothom pot ser usuari del banc de terres del Baix Camp. Si algú hi està interessat, ha de presentar un projecte i un currículum que han d'agradar al propietari de la finca. Si sembla que hi ha entesa entre les dues parts, s'elabora un esborrany de contracte sota la supervisió dels serveis jurídics del banc. Un cop signat, el contracte queda emparat pel mateix organisme i, en cas de conflicte, el mateix banc fa de mediador per resoldre'l.

En la majoria de casos no són contractes de compravenda, sinó simplement d'arrendament. «Hem d'oferir un ampli ventall d'opcions contractuals per resoldre la galàxia de casuístiques del món agrari», diu Pere Navarro, un responsable de la Diputació de Barcelona. Navarro recorda que el banc s'ajusta a les circumstàncies de propietaris i joves pagesos, perquè al final l'objectiu «no sols és evitar l'abandonament de terres, sinó sobretot millorar el sector agrari». En aquest sentit, la Diputació de Barcelona ha creat el Banc de Terres en Xarxa, una plataforma on estan integrats la desena de bancs públics que hi ha actualment operatius al Principat.

A aquests se n'hi haurien de sumar altres que ja fa temps que estan gestionats per entitats privades. L'objectiu de tots aquests agents és que les terres segueixin en mans dels qui les treballen.

ALBERT GONZÁLEZ, «Bancs de terra: l'arma definitiva contra l'abandonament dels camps», Ara [en línia], 4/6/2022 (adaptació)

a) Marqueu amb una X la columna corresponent segons si l'afirmació és vertadera (V) o falsa (F). [5 punts]

	V	F
La Maria Àngels ha trigat molt de temps a trobar una solució per a les terres familiars.	X	
Les terres de la Maria Àngels no despertaven interès perquè són de secà.		X
El Banc de Terres del Baix Camp va ser pioner en l'arrendament de camps.	X	
El Consell Comarcal del Baix Camp ofereix diversos serveis per lluitar contra l'abandonament del camp.	X	
El banc de terres es desentén dels possibles problemes que puguin sorgir entre el propietari de les terres i el llogater.		X

b) Per què el turisme i el negoci de l'energia alternativa poden perjudicar el món agrari? [1 punt]

Poden fer que els propietaris es venguin les terres i deixin de ser cultivades.
(Resposta orientativa)

c) Què cal fer per poder treballar una terra d'un banc? [1 punt]

Presentar un projecte i un currículum, que han d'agradar al propietari de la finca.

d) A l'article s'afirma que «en la majoria de casos no són contractes de compravenda, sinó simplement d'arrendament». Indiqueu quin és el significat d'aquesta frase. [1 punt]

- Els propietaris cedeixen les terres a canvi de rebre productes del camp.
- Els propietaris lloguen les terres a un preu establert prèviament.**
- Els propietaris comparteixen les terres amb els agricultors joves.

e) Pere Navarro afirma que vol millorar el sector agrari. Quines iniciatives s'han pres per complementar els bancs de terres? [1 punt]

Crear el Banc de Terres en Xarxa (una plataforma on estan integrats i ubicats la desena de bancs públics que hi ha actualment operatius al Principat).

f) Trieu l'opció correcta: La finalitat de l'article és... [1 punt]

- fer propaganda d'una entitat bancària especialitzada en el món rural.
- animar els amants del camp a canviar de vida i fer-se pagesos.
- informar d'un projecte que lluita contra l'abandonament del camp.**

2. Tenint en compte les oracions següents, extretes del text, responeu:

a) Digueu quin és l'infinitiu del verb subratllat. [1 punt]

«Nosaltres no som una immobiliària», adverteix Maria Esgueva.

Advertir

b) Un pronom feble sol fer referència a un antecedent que s'ha mencionat anteriorment en el text. A què fa referència el pronom feble subratllat? [1 punt]

«El meu pare mimava les seves terres i em posa trista veure-les ara abandonades.»

Les (seves) terres

c) Indiqueu l'arrel o base lèxica de les paraules subratllades. Fixeu-vos en l'exemple [2 punts]

Exemple: Un preu raonable. Raó

El Mercat de la Pagesia. **Pagès**

Una xarxa per a la comercialització final. **Comerç**

(Es penalitzen els errors ortogràfics)

d) Canvieu el gènere de les paraules subratllades. [1 punt]

S'ha passat anys parlant amb parents, veïns i amics perquè se'n fessin càrrec.

S'ha passat anys parlant amb parentes, veïnes i amigues perquè se'n fessin càrrec.

3. Llegiu un altre cop el segon paràgraf del text i busqueu-hi... [5 punts]

- una paraula amb accent diacrític: **és, més, sòl**
- una paraula composta: **fotovoltaïques**
- un verb en mode subjuntiu: **vulgui, convingui**
- un verb de la 3a conjugació: **sorgir, convenir, advertir**
- una paraula esdrúixola: **hectàrees, immobiliària**

Activitat 3

Activitat 4

[40 punts]

Escolliu UNA d'aquestes dues opcions i escriviu un text d'entre 150 i 200 paraules. Tingueu en compte que es penalitzen les faltes d'ortografia.

Opció 1: A l'activitat 1 heu escoltat un pòdcast que reflexiona sobre la vida als pobles de muntanya. Escriviu un text argumentatiu en què exposeu el vostre acord o desacord amb aquest enunciat: «La vida a la ciutat és millor que la vida en un poble petit».

Opció 2: Els textos que heu llegit parlen de la pagesia i de la vida al camp. Expliqueu una experiència que hàgiu viscut en una zona rural: unes vacances, una excursió, una visita familiar... Podeu explicar on vau anar, quant de temps hi vau passar, amb qui vau compartir l'experiència, com era el lloc on vau estar, quines sensacions us va provocar...

La correcció de la redacció és a criteri de la persona correctora, a continuació s'ofereixen uns criteris a nivell orientatiu.

Valoració global (10 punts)

Es valorarà si el text expressa amb claredat idees i conceptes, si s'ajusta al tema demanat, i si el lèxic i la sintaxi són adequats.

Estructura i presentació (10 punts)

Es valorarà si els arguments estan presentats de manera ordenada, amb una distribució correcta en paràgrafs, si la puntuació és adequada, els connectors escaients i si la forma del text s'adequa al format demanat.

Correcció ortogràfica i gramatical (20 punts)

Es valorarà la correcció ortogràfica i gramatical, es penalitzarà especialment quan aquesta dificulti la comprensió del text. Suggestim descomptar 1 punt per cada errada ortogràfica.

- Si un text conté més de 20 errades ortogràfiques o les que hi ha dificulten la comprensió del text, aquesta activitat es pot puntuar amb un 0.
- Si un text no s'ajusta a l'extensió (té menys de 100 paraules) o al tema, aquesta activitat es pot puntuar amb un 0.

Activitat 4

PUNTUACIÓ TOTAL
Puntuació màxima: 100 punts